

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ
СПРАВА «ГЕНЕРАЛЬНИЙ БУДІВЕЛЬНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ» ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF GENERALNYY BUDIVELNYY MENEDZHMENT v. UKRAINE)
(Заява № 11925/09)

Стислий виклад рішення від 22 вересня 2022 року

У грудні 2004 року підприємство-заявник уклало договір купівлі-продажу (далі – договір) з Одеською обласною спілкою споживчих товариств (далі – спілка), згідно з яким спілка мала передати підприємству-заявнику право власності на її дочірнє підприємство як на цілісний майновий комплекс.

У листопаді 2005 року підприємство-заявник звернулося до Господарського суду Одеської області (далі – господарський суд) з позовом про визнання договору дійсним на тій підставі, що сторони виконали свої зобов'язання за ним, тоді як спілка ухилилася від його нотаріального посвідчення. Остаточним рішенням від 20 грудня 2005 року господарський суд визнав договір дійсним.

У жовтні 2007 року спілка подала апеляційну скаргу та заявила клопотання про поновлення строку для подання апеляційної скарги. 23 червня 2008 року апеляційний суд скасував остаточне рішення від 20 грудня 2005 року. Постановою від 23 жовтня 2008 року Вищий господарський суд України (далі – ВГСУ) скасував остаточне рішення від 20 грудня 2005 року і постанову від 23 червня 2008 року, направивши справу до господарського суду на новий розгляд.

У червні 2009 року господарський суд відмовив у задоволенні позовних вимог підприємства-заявника та визнав договір недійсним, встановивши недодержання сторонами вимог закону про нотаріальне посвідчення договору.

У межах другого провадження підприємство-заявник подав позовну заяву про визнання його власником спірної будівлі. 10 березня 2006 року господарський суд задовольнив позовні вимоги підприємства-заявника та зобов'язав спілку передати її підприємству-заявнику.

04 листопада 2010 року апеляційний суд поновив строк для апеляційного скарження, 23 листопада 2010 року скасував остаточне рішення від 10 березня 2006 року та встановив, що підприємство-заявник не мало права власності на спірну будівлю. 21 березня 2011 року ВГСУ залишив рішення апеляційного суду без змін.

До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) підприємство-заявник скаржилося за пунктом 1 статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція), що скасування остаточних рішень, ухвалених на його користь, порушило принцип юридичної визначеності.

Розглянувши скарги підприємства-заявника щодо скасування остаточного рішення від 20 грудня 2005 року, Європейський суд зауважив, що ВГСУ визнав незаконним поновлення строку для апеляційного оскарження, скасував рішення від 20 грудня 2005 року та направив справу на новий розгляд господарським судом як судом першої інстанції. При цьому ВГСУ не посилався на положення законодавства, яке б дозволяло ухвалення такого рішення за цих обставин. Європейський суд зазначив, що ВГСУ знехтував точними та чіткими процесуальними нормами, нівелювавши весь судовий розгляд, який завершився ухваленням остаточного рішення суду, яке підлягало виконанню. У зв'язку з цим Європейський суд дійшов висновку, що у цій справі було порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.

Скарга підприємства-заявника щодо поновлення строків для подання апеляційної скарги на остаточне рішення від 10 березня 2006 року була визнана необґрунтованою та відхилена Європейським судом.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

«1. *Оголошує* прийнятною скаргу на скасування остаточного рішення від 20 грудня 2005 року, а решту скарг у заяві – неприйнятними;

2. *Постановляє*, що було порушено пункт 1 статті 6 Конвенції у зв'язку зі скасуванням остаточного рішення від 20 грудня 2005 року;

3. *Постановляє*, що:

- (a) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити підприємству-заявнику 850 (вісімсот п'ятдесят) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися на цю суму, в якості компенсації судових та інших витрат, які мають бути сплачені безпосередньо на банківський рахунок представника заявника, пана Тарахкала, ця сума має бути конвертована в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;
- (b) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначену суму нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;

4. *Відхиляє* решту вимог підприємства-заявника щодо справедливої сатисфакції».